שקדים המרים וכו'. הכי איתא ריש פרק בכל מערפין (שיוופן דף ה שקדים המרים קפנים בורא פרי העץ גדולים ולא כלום וכרי. כן כתבו ה"ר יונה (כה: ד"ה ואומרים) והרא"ש (פי' ג) ברכה וכן כחב הרא"ש ריש פרק כילד מברכין: צדף ובוי. הכי והרשב"א (לו. ד"ה ואע"ג) בריש פרק כילד מברכין בשם בה"ג (שם ח:) וטעמא דמילחא דכשהם קטנים עיקר אכילחם היא הקליפה ואינה

מרה וכשהם גדולים עיקר אכילתם הוא מה שבפנים והוא מר. ודין שקדים המחוקים הוי איפכא דבקטנותן מברך שהכל וכשהם גדולים מברך בורא פרי העץ וכמו שיחבאר בסימן ר"ד (קפ: ד"ה ודע). ואף על פי שהרא"ש מגמגם לומר דשקדים המרים קטנים מברכין עליהם שהכל דבריו נוטים לומר שמברכין עליהם בורא פרי העץ ולכן סחם רבינו וכתב דמברכין עליהם בורא פרי העץ: ומה שכתב ואם מתקן על ידי האור או על ידי דבר אחר בורא פרי העץ. כן כתבו שם ה"ר יונה והכח"ש ז"ל:

ו צלף והוא מין אילן שעליו ראויים לאכילה וכו'. נרים פרק כילד מברכין (לו.) אמר רב כ"ח:) וסוף פרק קמא דחולין (דף כ"ה:) לגבי מעשר והוא הדין לגבי נקטינן כהכרעת רבינו:

> ה תמרים שכתשן קצת וכוי. נפרק כילד מברכין (דף ל"ח.) והלכתא תמרי ועבדינהו טרימא מברכין עלייהו בורא פרי העץ מאי טעמא במילחייהו קיימי כדמעיקרא ופירש רש"י ושם טרימא כל דבר הכתוש קלת ואינו מרוסק עד כאן לשונו משמע דאי מרוסק לגמרי לאו במילחייהו קיימי ואין מברכין עליו כורא פרי העץ מיהו נראה דלריך לברך עליו בורא פרי האדמה ולא

שצריך לברך עליו כשאינו לרפואה מכשהוא לרפואה: ה שקדים המרים קטנים בורא פרי העץ (ס) גדולים ולא כלום דאזוקי מזיקי ליה ואם מתקן ין על ידי האור או על ידי דכר אחר מברך בורא פרי העץ: ו צלף והוא מין אילן שעליו ראויין לאכילה (ט) ויש בעליו כמין תמרות וגם הן ראויין לאכילה על העלין והתמרות כורא פרי האדמה שאינן עיקר הפרי ועל האביונות שהן עיקר הפרי בורא פרי העץ (י) ועל (6) הקפריסין שגדלין גם כן עליו להלכות

נהנה למה לא יברך (ו) אדרכה יותר פשוט הוא

גדולות ורב אלפס מברכים עלייהו בורא פרי האדמה. והראב״ד כתב בורא פרי העץ וכן כתב אדוני אבי הרא"ש ז"ל (ג) וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא טוב לברך עליהן בורא פרי האדמה לצאת ידי ספק דתנן בירך על פרי העץ בורא פרי האדמה יצא: ז—ח תמרים שכתשן קצת ואינן מרוסקין לגמרי בורא פרי

יהודה אמר רב צלף של ערלה בחוצה לארץ זורק את האביונות ואוכל את הקפריסין למימרא דאביונות פירא וקפריסין לאו פירא ורמינהו על מיני נלפה על העלין ועל הסמרות אומר בורא פרי האדמה ועל האביונות ועל הקפריסין אומר בורא פרי העץ הוא דאמר כרבי עקיבא דחנן רבי אליעזר אומר ללף מחעשר חמרות ואביונות וקפריסין רבי עקיבא אומר אין מחעשר אלא אביונות בלבד מפני שהוא פרי. ופירש רש"י מיני נלפה. הוא ללף לפי שגדלים בו כמה מיני אכילה קרי ליה מיני: חמרות. בחוך העלים גדלים כמין חמרות בולטין בעלה כמו בעלין של ערבה: אביונות. הוא הפרי: קפריסין. היא קליפה גדולה שספיבות הפרי כעין קליפה שגדלה ספיב אגוזים דקים. ואיחת חו בגמרא (שם) רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דקא זריק אביונות וקא אכיל קפריסין. וכחב הרי"ף (כה:) על זה נון והלכחא הכי ומדלגבי ערלה לאו פרי הוא גבי ברכה נמי לאו פירא ולא מברכין עילויה בורא פרי העץ אלא בורא פרי האדמה וכחב הרא"ש (סי׳ ג) עליו ולא נהירא דמשמע דהא דאכיל מר בר רב אשי קפריסין לאו משום דהלכה כרכי עקיבא אלא משום דמיקל בארך הלכה כמוחו בחוץ לארץ וכיון דבארץ ישראל פירא הוא לענין ברכה נמי פירא הוא ואין חילוק בברכה בין בחולה לארץ בין בארץ ישראל וקיימא לן כההיא ברייתא דעיקר היא דפרכינן מינה לרב לעיל ומשמע דרב סבירא ליה כווסיה אלא דמיקל כרבי עקיבא בחוץ לארץ וכן כמבו התוספות (לו: ד"ה והלכמא) אבל דעת הרשב"א (לו. ד"ה ר' אליעור) כהרי"ף וכן דעת הרמב"ם בפ"ח (ה"ו):

תמרים שכתשן קצת וכוי. שם (לם.) והלכתה תמרי ועבדינהו טרימה מכרכין עלייהו בורה פרי העץ מחי טעמה במילחייהו קיימי כדמעיקרא ופירש רש"י טרימא דבר הכתוש קצח ואינו מרוסק ומשמע מדבריו שאם היה מרוסק לגמרי אין מברכין עליו בורא פרי העץ וכן נראה מדברי רבינו וכן כתוב בתרומת הדשן סימן כ"ט. אבל הרמב"ם (שם ה"ד) כתב חמרים שמיעכן ביד והוליא גרעינין שלהם

מברכין עליו ולכך כחב רבינו עליו דזה נהנה דהא על כל פנים נהנה מהשמן ומסמברא דיותר יש לברך מהנאה בלא רפואה אבל בדברי הרשב"א מפורש דאף על גב דיש הנאה מהשמן אפילו בלא רפואה מכל מקום האניגרון עיקר וק"ל: ועיין בגמרא דף (ל"ח) [ל"ו.] דמשמע שם דיש חילוק מין אם השמן הרבה או לא ולפי זה אפשר ליישב גם כן הקושיא הנ"ל ודו"ק: (מ) גדודים ודא כדום. וטעמל דמילמל דכשהן קטנים עיקר אכילתן היא הקליפה ואינה מרה וכשהן גדולים עיקר אכילתן הוא מה שבפנים והוא מר וכשהן מחוקים הוא להיפך כמ"ש לקמן בסימן ר"ד (קפ:): (ט) ויש בעדיו כפין תפרות וכו". פירש רש"י טלטין געלה כמין חמרות כמו בעלין של גדולה שסכיכות הפרי כעין קליפה שגדלה סכיב אגוזים דקים: דרולה לומר על הפרי כמו שפירש רש"י (לו. ד"ה קפריסין) וק"ל:

(ו) אדרבה יותר פשום וכו'. לכל הרשכ"ל מפרש דכשהול לרפולה השמן עיקר לכך מגרכין עליו בורא פרי העץ אבל כשאינו לרפואה האניגרון עיקר ומברכין עליו שהכל עד כאן לשון בית יוסף ויש לחמוה מה מפורש בדברי הרשב"א יותר ממה שכחב רבינו גופא לעיל בשם הלכות גדולות דכתב גם כן דאין לברך אלא אם כן מכוין לרפואה ואי ליכא רפואה הוי אניגרון עיקר וכן תמה גם כן כד"מ על בית יוסף ומסיק וכתב וזה לשונו ובאמת שיש לחמוה אדברי רבינו בעל הטור על מה שכחב כיון שנהנה למה לא יברך וכו׳ דזה לא קאמרי החולקים אלא אמרו שאינו מברך על השמן מטעם שהאניגרון הוא עיקר ולכן נראה לענין הלכחא כדברי הלכוח גדולות והר"מ והרמב"ם עכ"ל: ועוד אמאי כתב רכינו דיותר נראה סברא ראשונה דכיון שהוא נהנה ערכה: (י) ועד הקפריםין שגדדין גם כן עדיו וכו'. הוא קליפה וכו" הא כבר כתב בה"ג דאניגרון עיקר מטעם דלאו לרפואה הוא ויש ליישב בדוחק דמשום דמלשון הלכוח גדולות משמע דכשיש רפואה מחהני מיניה (יא) הקפריסין שגדדין גם כן עדיו. אפשר שדקדק וכחב רביט עליו ומשום הכי מברכין על השמן וכשאין רפואה אין הנאה בשתייתו ולכך אין

דרישה

[ג] וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא מוב לברך עליהן בורא פרי האדמה. עיין באשיר"י ובית יוסף הביאו שסתר הרא"ש ראיית הרי"ף בתשובה ניצחת מכל מקום לא הכריע רבינו כדברי הרא"ש אביו מפני רבים החולקים שבה"ג והרמב"ם והרשב"א הסכימו עם הרי"ף ובית יוסף :הכיאן עיין שם

חדושי הגהות

[1] הך והלכתא איתא בש"ם שלפנינו והכית יוסף הכיא הדברים בשם הרי"ף והשיג עליהם ומצאתי בהרא"ש על הך והלכתא שלא מן הגמרא הוא זה רק גירסת בה"ג הוא [וכ"כ התום' שם]:

הגהות והערות

י] כ"ה בכתה"י ובדפו"ר (חוץ מפייבי די שאקו שגירסתו "ואם מתקנן") וברבינו יונה וברא"ש:

מברכינן עילויה שהכל וכחט

פַ התוספות (שם ד"ה האי) מברכין עליו

שהכל וכן משקין מכל מיני פירות

בר מחירוש וילהר כדאמרינן גבי

ערלה (תרומות פי"א מ"ג) ולאפוקי

מהלכות גדולות (נרכות ח:) שפירשו

דמיירי שנתן לתוכן מים וגם ה"ר יונה (כז. ד"ה האי דוכשא) כתב כדברי

התוספות וגם הרא"ש (פי יב) כתב

להרמב"ם:

רצט

ועשאם כמו עיסה מברך עליהם תחלה בורא פרי העץ ולבסוף ברכה - דמי לדגש חמרים דמברך עליו שהכל דהחם זיעא בעלמא הוא כדאמר

ה-ם ועל דבש שזב מהם שהכל. שם האי דוכשא דתמרי אלא מעלה אחת וכן כתג בהגהת אשיר"י דמהר"ם מקיים פירוש

בה"ג בדוכשה דחמרי דחינו מברך עליו שהכל אלא כשנתן בו מים דאם היה דבש בעינו אין סברא להוריד אוחו משתי מעלות וראיה משלקות דאם בתחלה צורא פרי האדמה שלהן שהכל גם כאן בתמרים שבתחלה בורא פרי העץ אם נשתנו לגריעותא מברך בורא פרי האדמה וביין מפוחים נמי לא קאמר מלמודא אלא דאינו קרוי פרי לגפי תרומה אבל יכול להיות

ואחר כך כחב ואפשר דטעמא דגאון משום דבקרא כתיב (דברים ח ה) שגם על יין תפוחים מברך בורא פרי האדמה שלא תורידנו שתי מעלות וכ"כ בהגהת אשיר"י פרק כילד מברכין משם האור זרוע (ח"א סי' קסו) ולפי זה נראה דתמרים המרוסקים לגמרי דמברך בורא פרי האדמה אחת מעין שלש ולא דמי ליוצא מן הרימונים ומן החאנים וליין לפירוש רש"י אבל בית יוסף כחב דכל הפוסקים חולקים על סברא תפוחים דהני יולאים על (פי) [ידי] כחישה וסחיטה אבל הזב מאליו מן זו ולא ידעתי למה כחב כן: ואיכא להקשות בדברי רבינו דמחחלה החמרים היינו דבש החמור בפסוק עד כאן וכיולא בזה כתב הרשב"א הביא פירוש רש"י דבמרוסקין קלת בורא פרי העץ דשמעינן מינה במרוסקין לגמרי מברך בורא פרי האדמה או שהכל וכן כחב בית יוסף שכן נראה מדברי רבינו ושכן כתב בתרומת הדשן סימן כ"ט ואחר כך הביא דברי הרמב"ם שחולק על זה בעשה מהן עיסה דהיינו מרוסקין לגמרי דמברך עליהם בורא פרי העץ. ונראה דכך היא ההצעה בדברי רבינו דתחלה כתב חמרים שכתשן קלת בורא פרי העץ וכתב כך בסחם ולא בשם פירוש רש"י משום דאהא ליכא מאן דפליג אפירוש

אחת מעין שלש וכחבו רבינו בסמוך וכחב דאפשר שגם ר"י מודה בגמרא ואינו פרי לגרך עליו לא בורא פרי העץ ולא בורא פרי האדמה אבל תמרים מרוסקין גוף הפרי הן לא הורדו מברכת בורא פרי העץ

העץ. (יג) ועל דבש הזב מהן שהכל. ובהלכות

גדולות כתב דוקא שעירב בו מים (יג) אבל אם הוא בעיניה בורא פרי העץ. ור"י יאן לא היה מחלק. והרמב"ם ז"ל כתב דבש תמרים שהכל (יד) (טו) (טו) אבל תמרים שמיעכן ביד והוציא גרעינין שלהם ועשה מהן עיסה מברך עליהן בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש רן ואפשר שגם ר"י מודה בזה הענין כיון שהם

דלא נהיר ליה דברי הלכוח גדולות ודבש ולא כחיב חמרים ואם כן קרא איירי בדבש הזב מאליו מן החמרים ובכלל שבעת המינין הוא ומברך עליו בורא פרי העץ וברכה (שם ד"ה דנש). אבל הרמב"ם כתב בפ"ח (ה"ד) דגש חמרים מברך עליו שהכל ולא חילק כלל. ונראה שדייק רבינו לכחוב ועל דבש הזב מהם שהכל לומר דאפילו בזב מברך שהכל וכל שכן ביולא על ידי כחישה. ובהגהות אשיר"י (פי׳ יב) כתוב שיש אותרים שתברך על דבש תתרים בורא פרי האדמה וכל הפוסקים חולקים על סברא זו:

רש"י דבאין מרוסקין לגמרי דמברך בורא פרי העץ ועל דבש הזב מהן כתב דפליגי ביה בה"ג ור"י ואחר כך הביא דברי הרמב"ם דבש סמרים שהכל אבל חמרים שמעכן וכו' כלומר בדבש בעיניה סבירא ליה להרמב"ם כר"י שהכל ובתמרים המרוסקין לגמרי חולק אפירוש רש"י וסבירא ליה דמגרך נמי בורא פרי העץ ואפשר דגם ר"י מודה בזה דכיון שהן בעין חשובים כעיקרי הפרי לדברי הכל כלומר אפילו לר"י אבל ודאי דרש"י חולק על זה ולא הביא רבינו דעת רש"י בזה משום דסבירא ליה דדבריו דחויין מקמי הרמב"ם ור"י: הלכה נראה דבפלוגתא דרבוותא יש לברך אתמרים מרוסקים לגמרי בורא פרי האדמה וכן בפאוידל"א העשוי מגודגדניות שקורין פלוימ"ן או ויינכשלי"ן כשהן מבושלין ומרוסקין לגמרי דיש לברך עליהן בורא פרי האדמה ודלא כהרמב"ס ובית יוסף דפסק בשלחן ערוך (ס"ז) כמותו לברך עליהן בורא פרי העץ. אבל מהרא"י בתרומת הדשן סימן כ"ט חופס דעה שלישית ופסק לברך עליהם שהכל נסמך על מה שמלא באשיר"י קטן (רמוים אות יב) בהדיא דתתרים מרוסקים לגמרי מברך עליהם שהכל והוא הדין גודגדניות וכך משמע בתשובת מהרי"ק שורש מ"ג עיין שם וכך נוהגין העולם והנח להם לישראל וכו' אבל המדקדק במעשיו יברך עליהן לכחחלה בורא פרי האדמה ואם בירך עליהם בורא פרי העץ או שהכל נמי יצא: ועד דבש הזב מהתמרים לריך לברך לכתחלה שהכל וכן ביין תפוחים וכל שאר מי פירות מברך שהכל חוץ מהיולא מהענבים והזימים שכך היא דעת רוב רבוחינו זכרונם לברכה ודלא כהגהת אשיר"י בזה ועיין לקמן בסוף סימן ר"ד מה שהשיג בית יוסף (קפב. ד"ה נתרומת) אדברי מהרא"י:

(יב) ועל דבש הזב מהן. רולה לומר אפילו זב מהן וכל שכן אם יולא על ידי כחישה בית יוסף. ולע"ד נראה דמשום סברת הלכות גדולות כתכ רבינו זב מהן דלדידיה משום הכי מברך בורא פרי העץ כיון שזב מעלמו וכמו שכתכ נשם הכח"ש נסמוך: (יג) אבל אם הוא בעיניה בורא פרי העץ. וטעמיה משום דבקרא כחיב ודבש ולא כחיב תמרים אם כן קרא איירי בדבש הזב מאיליו מן החמרים ובכלל שבעת המינים הוא ומברך בורא פרי העץ וברכה אחם מעין שלש ולא דמי ליוצא משאר מינים דהן יוצאין על ידי כחישה וסחיטה אבל דבש האמור בקרא רולה לומר הזב מאליו אשיר"י: (יד) אבל תמרים שמיעכן ביד ועשה מהן עיפה וכו". כלשון זה כתנ ג"כ בשולתן ערוך (מ"ז) אבל ברמב"ם כתב בלשון זה שמיעכן ביד והוליא מהן גרעיניהן ועשה מהן עיסה

(טו) אבל תמרים שמיעכן ביד וכו". פירוש הרמנ"ס וכו' וכן עיקר: פליג אפירוש ראשון שכחב חמרים שכחשן קלח ואינם מרוסקין לגמרי וכו' דמשמע אם היו מרוסקין לגמרי לא היה מברך בורא פרי העץ והוא פירוש רש"י שמפרש כן אטרימא האמור בגמרא אבל הרמב"ם כחב אפילו מיעכן ועשאן כמין עיקה אפילו הכי מברך עליהן בורא פרי העץ וכתב רבינו ואפשר דר"י מודה בזה דדוקא בדבש לא היה מחלק וסובר בכל ענין שהכל הואיל ואינו עיקר הפרי אבל זה אף שעשה אותו כמו עיסה מכל מקום עיקר הפרי הוא והא ראיה שגם הרמג"ם סובר בדבש חמרים מברך שהכל ואינו מחלק וכמו שסובר ר"י: (טז) אבד תמרים שמיעכן ביד וכו". כתג רמ"ל (פ"ו) ו"ל דלפי זה הוא הדין פאווידל"א מברכין עליהן בורא פרי העץ וכו' עיין שם:

הזיתים וכן כתב לקמן סימן שכ"א (צא:) עיין שם ודו"ק ובכהאי גוונא סבירא ליה לרש"י ורבינו דוקא שכתשן קצת הא אי כתשן עד שנימוחו לגמרי ליכא שם אוכל עליה ונשתנה לגמרי ובכהאי גוונא אפילו הרמב״ם מודה דאין מברכין עליו בורא פרי העץ. אבל הרמב״ם מיירי שלא כתשן

דן ואפשר שגם ר"י מודה בזה הענין וכו' עד לדברי הכל. עיין עליהן להוציא מהן משקין וכו' ודוקא שנידוכו היטב מערב שבת ואינם מה שכתבתי בפרישה והוא נראה דחוק והיותר נראה דאין ענין דברי מחוסרין אלא שחיקה וכו' וכן כתב שם לפני זה בשמן המוציאין מן הרמב״ם לדברי רבינו ורש״י בענין טרימא כלום וגם רבינו ורש״י יכול להיות שסבירא להו כהרמב"ם בדינו והרמב"ם כרש"י כדינו כי רש"י ורבינו מדברים בתמרים שכתשן קצת ואינו מרוסק ור"ל ששחקן עד שנימוחו קצת ונעשה מהן כעין משקה או דבש וכעין מה שכתב רבינו לקמן סוף סימן רנ״ב (״א.) בבוסר ומלילות שנתרסקו מבעוד יום וטען - עד שנימוחו אלא שבלבל מראיתו ועדיין תורת אוכל עליו ועשה מהן

יא] בכת"י לונדון ובדפוסי ב"י "ר" יצחק" ובכת"י פריש ודפוסי מנטובה ושלוניקי "רבינו יונה" ושניהם אמת כי שניהם סוברים כן כמובא בב"י. ולקמן בדברי הטור "ואפשר שגם "ר"י מודה" ג"כ נחלקו הגירסאות כנ"ל:

וחומש ורבי יהושע פוטר ופירש

רש"י וחומן ספוניות סופי ענבים

שאין מתבשלין לעולם ועושין מהם

חומץ. ורבי יהושע פוטר דזיעה

בעלמא הוא ואין שם תרומה חל

עליו ואין לך פרי הניתן למשקה אלא זיתים וענבים בלבד והיינו כמר

בר רב אשי וכן פסק הרמב"ם בפ"ח

(ה"ב) ואף על פי שכתוב בהגהת

חשירי (סי׳ יב) דחפשר דמברכין בורח פרי האדמה כל הפוסקים חולקים

: עליו

ו וכל מיני פירות מברכין וכו׳ אכל סופי ענבים שאין וכל מיני פירות מברכין על משקין היוצאים מהם שהכל. שס מתבשלין לעולם משקין היוצאין מהן כשאר מימי פירות אמאי דאמרינן דמברכין אדובאא דחמרי שהכל משום דזיעה בעלמא לברך עליהן שהכל. כך לריך לומר והוא ברייתא בפרק כילד מברכין הוא אמרינן כמאן כי האי חנא דחניא יבן דבש חמרים ויין חפוחים (ריש דף ל"ח.): ומ"ש דהר"מ מרומנבורק (ברכות מהרים ב:) וחומן ספוניות ושאר מי פירות של תרומה רפי אליעזר מחייב קרן

> בעין חשובים כעיקר הפרי (יו) לדברי הכל. וכל מיני פירות מברכין על משקין היוצאין מהן שהכל חוץ מהיוצא מהענבים והשמן: מ (יס) אבל סופי ענבים שאינן מתבשלין לעולם משקין היוצאין מהן (יט) כשאר מימי פירות יגן לברך עליהם שהכל וכתב הר״מ מרוטנבורק שמברכין עליו ועל היוצא ממנו שהכל. ונראה לי שמברכין עליו בורא פרי האדמה כמו מעלות לגמרי לברכת שהכל אבל על הבוסר: י ואם בישל הפרי ונכנס טעם הפרי במים כתב הרשב"א שמברך עליו שהכל

כתב שמברך עליו ועל היוצא ממנו שהכד. נראה דסובר דלא דמי לבוסר דבוסר עומד לעשות ממנו משקה דאשחני לעילויא דהוא יין דמברך עליו בורא פרי הגפן אם כן בעודו בוסר דמורידין אותו מברכת כורם פרי העץ דין הוח שיוריד חותו מעלה אחת לברך עליו בורא פרי האדמה ולא שיורידו אומו שמי סופי ענכים שעומד לעשות ממנו חומן שברכתו שהכל ודאי דגם עליו

שהכל דלח עדיף ממשקה שעומד לנחת ממנו ותו דמחי שנח מנוכלות י ואם בשל הפרי ונכנם מעם הפרי במים כתב הרשב"א שמברך עדיו שהכד. זה לשונו נפרק כילד מנרכין (שם ד"ה דנש) שהן תמרים שאין מתבשלין לעולם דברכתן שהכל והוא הדין סופי ענבים דאין מתבשלין גם כן לעולם ולא עדיפי מנובלות 🖼 והכי ואי שלקי להו לחמרי ונפיק מינייהו דובשא דרך בישול מי מברכינן נקטינן ודלא כרבינו שהשיג על מהר"מ מרוטנבורק ועוד הלא רבינו עליה בורא פרי העץ אלא משמע דטעמא קא דרשינן דכיון דלא כתב סברא זו להדיא גבי סוכרא עיין שם אם כן חזר בו ממה שכתב חייל שם חרומה אסחיטת פירות לבד מיין ושמן שמע מינה דלא כאן: כתב בשלחן ערוך (ש"ט) וכן על הטוצלות שהם תמרים חשיב משקה אלא זיעה בעלמא ולא דמי למיא דשלקי ומיא דשיבתא שבשלם ושרפם החום ויבשו מברך שהכל עד כאן לשונו כחב כן לפי (לט.) דהנהו כיון דרוב אכילתן הוא על ידי שליקה מי שליקתן כמותן מה שהבין בתחלת סימן זה על דברי הר"ר ירוחם ושרא ליה מאריה

להשיג על הרמב"ם ורבינו והר' ירוחם לפום ריהטא ועיין במה שכחבתי בריש סימן זה היאך הם מפרשים הך סוגיא דנובלות בפרק כילד מברכין ותמלא נחת:

ז ואם בשד הפרי ובו'. מכואר כמה שכתב הרשב"א פרק כילד מברכין (דף ל"ט) (לח. ד"ה דגש) דסבירא ליה דמיא דשלקי דוקא כיון דרוב אכילתן על ידי שליקה מי שליקתן כמותן הא כל מידי דלית דרכיה למישלהיה ולא למיסחטיה אלא למיכליניה בעיניה בהני לא אמרינן שיהא מימיהן כמו הן עד כאן לשונו אבל הרא"ש סובר דטעמא דמיא דשלקי כיון דטעם ירקות במימיהן מי שליקתן כמותן אם כן הוא הדין אם בישל הפרי ונכנס טעם הפרי במים מברכין עליהם בורא פרי העץ ואף על פי דהרא"ש לא כתב כך אלא בלשון ואפשר מכל מקום סבירא ליה לרבינו בסימן ר"ה דהכי סבירא ליה להרא"ש דהא מכח הטעם שכחב דכיון שנכנס טעם הפרי במים חשוב כפרי עלמו כמו במי שלקות ודאי דאין חילוק ולא כתב לשם ואפשר אלא משום אותן פירות דאמרינן בהו דמימיהן זיעא בעלמא הוא וקאמר דהיינו טעמא דחשיב זיעא לפי שהמשקה אין לו טעם הפרי אלא טעם אחר אבל אם היה מבשל אותן פירות כל כך עד שנכנם טעם הפרי במים אפשר דאין הכי נמי דאף באותן פירות מברך עליהן בורא פרי העץ אבל בשאר פירות הידועות שנכנס טעם הפרי במים פשיטא הוא דמברך על מימיהן צורא פרי העץ כן נראה לי לפרש לפי דעת רבינו: 🖼 ודעבין הלכה נראה דמספיקא יש לברך לפניו שהכל ולאחריו אין לו תקנה אלא אם כן ישתה מהן בתוך הסעודה אי נמי יאכל פרי משבעת המינים וישתה גם כן מים ויברך לאחריהם מעין שלש ובורא נפשוח רבות כמו שכתב בית יוסף מיהו פירות יבשים כגון תפוחים אגסים אפרסקין וגודגדניות ופלוימ"ן יבשים וכיוצא בהן אף הרשב"א מודה דמברך אמימיהן בורא פרי העץ דהא טעמיה הוי כיון דלית דרכיה למישלקיה וכו' והני פירות יבשים לית דרכייהו למיכלינהו בעינייהו אלא למישלקינהו הילכך לדברי הכל מברך אמימיהן בורא פרי העץ וכך אני נוהג ועיקר ובשלחן ערוך (מ״י) הביא שני הדיעות בסחם ולא הכריע:

פרישה

(יז) דדברי הכד ובו". הא דקאמר לדברי הכל לריך עיון הא רש"י פירש דוקא שכתשן קלח וכמו שכתב כית יוסף ואין לומר דאגמרא קאי ורלה לומר לכל האמוראים דהא ליכא מאן דפליג שם בפרק כילד מברכין דף ל"ח ואפשר משום דאיתא שם והלכחא חמרי [ועבדינהו] טרימא בורא פרי הען מדקאמר הלכמא מכלל דפליגי להכי אמר לדכרי הכל עיין מה שכחבתי בדרישה בענין אחר: (יח) אבד שופי עגבים וכו". ועושין מהן חומן רש"י: (יע) כשאר מיני פירות. כל"ל:

דרישה

עיסה בהא גם רש"י מודה דמיקרי בעיניה ומברכין עליו כורא פרי העץ הוה מרוסק טובא מברכין שהכל וכו' והקשה הבית יוסף עליו אדהכיא וזה שכתב רבינו חשובים כפרי לדברי הכל ולהכי מחלק הרמב״ם בין לו ראיה מפירוש רש״י הלא סתירתו הוא ממ״ש ברמב״ם דאפילו נתמעך דבש לנעשה כעיסה שזה שם משקה עליו וזה שם אוכל עליו ורש״י התמרה עד שנעשה כמו עיסה אפילו הכי מברך עליה בורא פרי העץ ורבינו מחלקים בין משקה למשקה דהיינו בין רבש זב מהן ובין עדיין וכו׳ ולפי מה שכתבתי לא קשה מידי שהרי כתבתי דגם הרמב״ם לא קאמר אלא כשלא נימוח ונשתנה משם אוכל וגם מראית תמרה יש לו במקצת מה שאין כן כגודגדניות שנימוחו ושם משקה עליו וק"ל: וגם והביאו הב"י בסוף סימן ר"ד (קפכ. ד"ה בתרומת הרשן) בגודגרניות שמבשלין מ"ש עוד ב"י שם ז"ל שכבר נתבאר שמחלוקת רבינו אינו כשהפרי אותן עד שהן נימוחין לגמרי וכו' שכתב מהרא"י שיש לדקדק מפירוש וממשו קיים אלא כשהפירות כתושים ביותר וכו' כתבתי שם דאינו מוכרח

לא נתרסקו לגמרי וק"ל: ומהשתא ג"כ נסתלקה חמיהת הבית יוסף והשגתו שהשיג על בעל תרומת הרשן (כמ״ש) [במה שכתב] בסימן כ״ט רש"י שפירש אההיא דטרימא שהוא כתוש מעט ואינו מרוסק משמע דאי - לפרש דברי רבינו כן וא"כ לא קשה מידי ארברי התרומת הדשן ודו"ק:

הגהות והערות

יכן בגמרא הגירסא "דתנן" והיא משנה בתרומות פי"א מ"ב. אבל גם בב"ח כתוב "דתניא": יג) כ"ה בדפוס ספרדי ופראג וכן הגיה המהרש"ל בהגהת טעויות כת"י וכן הב"ח. וכן בדפוסי מנטובה ושלוניקי וכת"י פריז "מי פירות". אבל בדפוס פייבי די שאקו ושונצינו ודפוסי ב"י וב"ח "מיני פירות" וכן הגיה הפרישה. ותיבות "לברך עליהם שהכל" ליתא בכתה"י ודפו"ר רק בדפוסי פראג וב"ח. ודע שברפוס ספרדי וכ"י פריש גרסי לעיל "סופי תאנים":